

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
05.11.2018.- 09.11.2018.

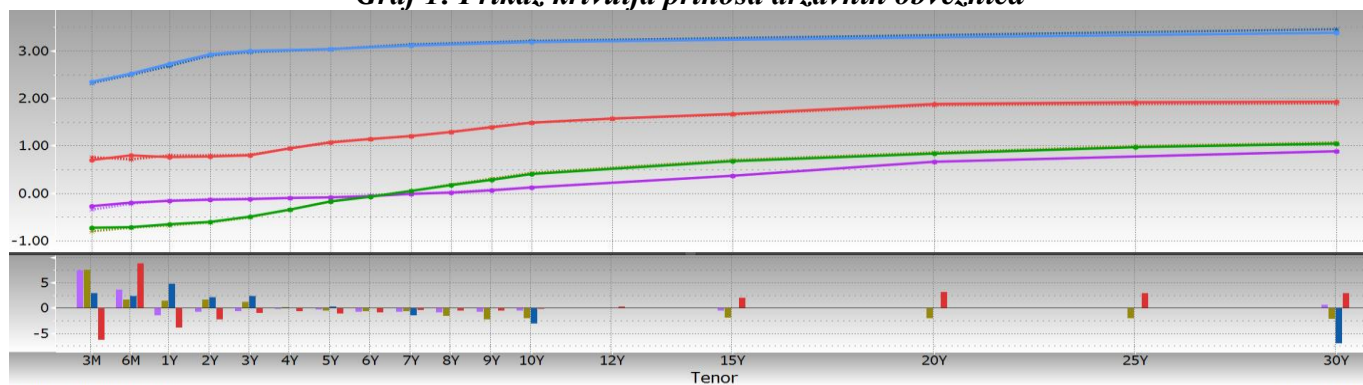
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan						
	2.11.18	-	9.11.18	2.11.18	-	9.11.18	2.11.18	-	9.11.18	2.11.18	-	9.11.18				
2 godine	-0,62	-	-0,60	↗	2,90	-	2,92	↗	0,80	-	0,78	↘	-0,13	-	-0,14	↘
5 godina	-0,17	-	-0,18	↘	3,03	-	3,04	↗	1,08	-	1,07	↘	-0,08	-	-0,08	→
10 godina	0,43	-	0,41	↘	3,21	-	3,18	↘	1,49	-	1,49	→	0,13	-	0,12	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	2.11.18	-	9.11.18	
3 mjeseca	-0,779	-	-0,699	↗
6 mjeseci	-0,729	-	-0,713	↗
1 godina	-0,651	-	-0,633	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 09.11.2018. godine (pune linije) i 02.11.2018. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi italijanskih obveznica su bilježili volatilna kretanja, s tim da je posmatrano na sedmičnom nivou zabilježen rast prinosa između 8 i 9 baznih poena, usljed očekivanja zvaničnog odgovora Vlade Italije Evropskoj komisiji o pitanju plana budžeta za narednu godinu, čiji rok ističe 13. novembra. Prinosi sigurnijih obveznica eurozone kraćeg roka dospijeća su blago povećani, dok su prinosi obveznica srednjeg i dužeg roka dospijeća uglavnom zabilježili blago smanjenje. Komesar za ekonomske i finansijske poslove EU Moscovici je nakon sastanka ministara finansija EU izjavio da je spreman na dijalog s Italijom, te da se sankcije mogu primijeniti ukoliko se dogovor ne postigne. U međuvremenu, ministar finansija Tria je istakao da nesuglasice postoje, ali to ne znači da nema konstruktivnog dijaloga između Evropske komisije i Vlade Italije. Premijer Italije Conte je izjavio da će ova zemlja usvojiti mjere koje će obuzdati potrošnju. Prema njegovim riječima, reforma penzionog sistema i rast prihoda građana za siromašne će početi u prvim mjesecima naredne godine. Nakon toga, Evropska komisija je objavila nove kvartalne prognoze, u kojima se za Italiju u većini slučajeva navode slabije prognoze od onih koje je objavila Vlada Italije. Ministar finansija Italije Tria je prokomentarisao da takve prognoze dolaze od „neadekvatne i parcijalne analize“, kao i da je EU ignorisala „pojašnjenja Italije“. Tria je ponovio da je Vlada posvećena održavanju „maksimalnog deficita“ do 2,4% GDP-a, ali je Evropska komisija ovakve prognoze odbila te očekuje da bi stvarni deficit u 2019. godini mogao biti oko 2,9%, što je znatno bliže

graničnom dozvoljenom nivou od 3% GDP-a, dok se za 2020. godinu očekuje deficit od 3,1% GDP-a. Istovremeno, očekuje se privredni rast Italije u navedenom periodu od 1,2% (prognoze Vlade su 1,5%), kao i to da visok odnos duga i GDP-a neće biti smanjen zaključno sa 2020. godinom. Na nivou eurozone prognoze rasta GDP-a za tekuću godinu iznose 2,1%, za 2019. godinu su smanjene na 1,9% (u julu je očekivano 2,0%) te se dalje smanjenje rasta GDP-a na nivo od 1,7% očekuje za 2020. godinu. Ovaj izvještaj navodi da su neizvjesnosti i rizici, kako eksterni tako i interni, u porastu te počinju da se osjete na brzini ekonomskih aktivnosti. Za stopu inflacije u eurozoni prognoze za ovu godinu su povećane na 1,8%, dok su za 2019. godinu nepromijenjene (1,6%). Tenzije su krajem protekle sedmice dodatno bile izražene nakon što su predstavnici Italije u svojim izjavama potvrdili da ne namjeravaju mijenjati ciljane nivoe deficita i da će ponovo potvrditi Evropskoj komisiji ključne detalje plana budžeta. ECB je u ekonomskom biltenu saopštila da se potencijal rasta u eurozoni oporavio od dužničke krize i da sada iznosi oko 1,5%, dok je u godinama krize bilježio nivo ispod 1%. Međutim, rizik i dalje ostaje jer se očekuje da će starenje populacije vršiti pritisak na slabljenje potencijalnog rasta eurozone u narednim decenijama. Potpredsjednik ECB-a Luis De Guindos je izjavio da uprkos visokom stepenu otpornosti koji je postigao bankarski sistem u eurozoni prema rezultatima testova na stres, ne treba zanemariti činjenicu da i dalje postoji određen broj „ranjivih područja“.

Vrhovni sud Španije je povukao odluku iz oktobra o nametanju bankama da od korisnika preuzmu plaćanje poreza na hipotekarne kredite, koja bi prema nekim kalkulacijama banke moglo koštati oko 4,5 milijardi EUR. Ova vijest se pozitivno odrazila na rast dionica španskih banaka. Vlada Slovenije je u prvom javnom nadmetanju izvršila prodaju 59,1% dionica Nove Ljubljanske banke (NLB) za iznos od 608,6 miliona EUR, a privatizacija NLB je rezultat dugogodišnjeg pritiska Evropske komisije da Vlada smanji uticaj nad najvećom slovenačkom bankom.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	NOV	9,8	8,8	11,4
2.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SEP	4,3%	4,5%	4,3%
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	OKT	52,7	53,1	54,1
4.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SEP	0,9%	0,8%	2,2%
5.	Maloprodaja – Italija (G/G)	SEP	2,1%	-2,5%	2,1%
6.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	20,0	18,4	17,1
7.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-5,83	-5,66	-5,70
8.	Tekući račun – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	21,0	21,1	15,3
9.	Tekući račun – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-	-1,9	-2,0
10.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	SEP	0,5%	0,8%	0,2%
11.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	SEP	0,8%	-0,1%	1,0%
12.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	1,1%	-1,1%	1,5%
13.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	SEP	-	2,5%	2,2%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	1,8%	-1,0%	1,8%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	SEP	-	2,9%	3,3%
16.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	OKT	-	52,2	20,4
17.	Stopa inflacije – Holandija	OKT	1,7%	1,9%	1,6%

SAD

Prinosi američkih obveznica kraćeg i srednjeg roka dospijeaća su zabilježili blagi rast, za dva, odnosno jedan bazni poen, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica smanjeni za 3 bazna poena na sedmičnom nivou, što je uticalo na smanjenje nagiba američke krive prinosa. Tokom protekle sedmice održani su izbori za Kongres SAD, na kojima su demokrate osvojile većinu u Domu predstavnika, dok su republikanci zadržali većinu u Senatu. Ovakva promjena snaga u Kongresu bi se najviše mogla odraziti na unutrašnju politiku SAD.

Na sastanku FOMC-a, održanom sredinom protekle sedmice, nije bilo izmjene referentne kamatne stope, odnosno ona je zadržana u rasponu od 2,00% do 2,25%. U saopštenju objavljenom nakon ovog sastanka je navedeno da su privreda SAD i tržište rada bilježili snažan rast, ali je navedeno i to da je rast kapitalnih

investicija u trećem kvartalu bio manji. Buduće smjernice FOMC-a upućuju na to da će ovo tijelo nastaviti s postepenim povećanjem referentne kamatne stope, što je povećalo očekivanja da će na decembarskoj sjednici ovog tijela ova stopa biti povećana za 25 baznih poena. Prema navodima pojedinih analitičara, nakon decembra, naredna povećanja referentne kamatne stope se očekuju u martu i junu naredne godine.

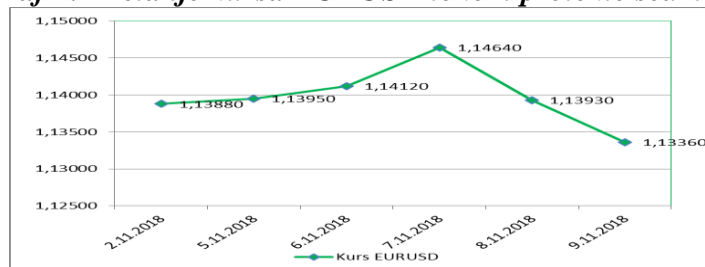
Američki dionički indeksi su tokom protekle sedmice pozitivno reagovali na objavljivanje rezultata za Kongres SAD. Dionički indeks Dow Jones je povećan za 2,84% na sedmičnom nivou te je na zatvaranju tržišta u petak iznosio 25.989,30 poena. Indeks S&P 500 je povećan za 2,13% na nivo od 2.781,01 poena, a indeks Nasdaq za 0,68% na nivo od 7.409,90 poena.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks uslužnog sektora	OKT	54,6	54,8	53,5
2.	ISM indeks prerađivačkog sektora	OKT	59,0	60,3	61,6
3.	Obim potrošačkih kredita (milijardi USD)	SEP	15,00	10,92	22,88
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	OKT	2,5%	2,9%	2,6%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	3. NOV	214.000	214.000	215.000

USD je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD smanjen s nivoa od 1,1388 na nivo od 1,1336, što na sedmičnom nivou predstavlja smanjenje od 0,46%. Kurs EURUSD već četvrtu sedmicu zaredom bilježi smanjenje.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Špekulacije o postizanju sporazuma o Brexitu su i dalje veoma izražene. Tokom sedmice Sunday Times je objavio vijest da je premijerka May omogućila koncesije iz Brisela koje će osigurati da Velika Britanija ostane u carinskoj uniji s EU. Ministar trgovine Velike Britanije Fox je izjavio da je nemoguće reći da li bi sporazum o Brexitu mogao biti postignut u ovom ili narednom mjesecu, ali je, u svakom slučaju, dodao da premijerka ističe da je 95% sporazuma postignuto. Fox je istakao da žele zatvoriti jaz i da žele zaključiti sporazum. Takođe, dodao je kako su uvijek isticali da je bolje imati sporazum nego da se isti ne postigne. Međutim, krajem sedmice su objavljene vijesti da bi premijerka May mogla bila prisiljena da napusti plan za hitni sastanak Vlade planiran za ponedjeljak, 12.11, na kojem bi trebalo da se odobri sporazum za Brexit. Laburistička partija je upozorila May da je napuštanje EU bez sporazuma “politički kaos” koji bi mogao blokirati Parlament, usljed pojačanog straha da plan za Brexit premijerke May neće biti prihvaćen. Član Parlamenta ispred Laburističke partije Starmer je istakao da bi Donji dom Parlamenta preuzeo kontrolu u slučaju da plan premijerke May bude odbijen.

CME Group Inc. je objavila vijest da će evropsko tržište za kratkoročno finansiranje, koje je najveće u regionu, izmjestiti iz Londona, zbog toga što operateri razmjene žele da garantuju da će kontinentalne kompanije moći nastaviti da koriste ove usluge u slučaju nepostizanja sporazuma o Brexitu. Ova odluka je donesena prije nego je CME preuzela NEX Group Plc. krajem oktobra, što je ujedno prvi primjer jednog od glavnih finansijskih tržišta koje napušta Veliku Britaniju.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u mlrd GBP)	SEP	-11,395	-9,731	-11,724
2.	Industrijska proizvodnja (G/G)	SEP	0,4%	0,0%	1,0%
3.	Prerađivački sektor (G/G)	SEP	0,4%	0,5%	1,3%
4.	Građevinski sektor (G/G)	SEP	1,3%	3,0%	0,5%
5.	Uslužni sektor (tromjesečno)	SEP	0,5%	0,4%	0,5%
6.	GDP (Q/Q) P	III kvartal	0,6%	0,6%	0,4%
7.	Lična potrošnja (Q/Q) P	III kvartal	0,5%	0,5%	0,4%
8.	Izvoz (Q/Q) P	III kvartal	3,0%	2,7%	-2,2%
9.	Uvoz (Q/Q) P	III kvartal	0,8%	0,0%	-0,2%
10.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) P	III kvartal	-0,1%	-1,9%	-0,2%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad s nivoa od 0,87797 na nivo od 0,87374, dok je kurs GBPUSD blago povećan s nivoa od 1,2970 na nivo od 1,2972.

JAPAN

BoJ je početkom protekle sedmice objavila zapisnik s oktobarske sjednice, u kojem je navedeno da su pojedini članovi MPC BoJ naglasili potrebu da pažljivo provjere neželjene efekte monetarnih olakšica, s obzirom na to da monetarna politika ne može riješiti strukturne probleme, dok su neki članovi istakli potrebu da se program kvantitativnih olakšica i dalje nastavi. Takođe, u zapisniku je naglašeno da se proizvodni jaz vjerovatno neće poboljšati s obzirom na planirano povećanje poreza na promet te rizik od smanjenja dobiti kod regionalnih banaka. Između ostalog, istaknuto je i da je potrebna koordinacija politika između BoJ i Vlade Japana.

Japanska finansijska holding kompanija Namura Securities je saopštila da bi se godišnja kupovina državnih obveznica od strane BoJ mogla smanjiti na oko 20 biliona JPY do decembra 2019. godine ukoliko se nastavi s trenutnim tempom. Prema rezultatima Reuters ankete, objavljenim krajem prošle sedmice, polovina japanskih kompanija očekuje nove trgovinske pregovore s Vašingtonom kako bi se povećao izvoz u SAD, uprkos naporima predsjednika Trampa da smanji trgovinski jaz između ove dvije vodeće svjetske ekonomije. Takođe, oko ¾ japanskih kompanija očekuje da će trgovinski rat sa SAD trajati do kraja 2019. godine ili čak duže, te većina očekuje da će se isti u naredne dvije godine još više intenzivirati.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zvanične rezerve (u mlrd USD)	OKT	-	1.252,9	1.259,7
2.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	SEP	334,2	323,3	-219,3
3.	Tekući račun (u mlrd JPY)	SEP	1.786,5	1.821,6	1.838,4
4.	PMI indeks uslužnog sektora	OKT	-	52,4	50,2
5.	PMI kompozitni indeks	OKT	-	52,5	50,7
6.	Indeks ukupnih zarada (G/G)	SEP	1,1%	1,1%	0,8%
7.	Vodeći indeks P	SEP	103,9	103,9	104,5
8.	Koicidirajući indeks P	SEP	114,6	114,6	116,7
9.	Monetarni agregat M2 (G/G)	OKT	2,8%	2,7%	2,8%
10.	Monetarni agregat M3 (G/G)	OKT	2,4%	2,3%	2,5%
11.	Temeljne mašinske porudžbine (G/G)	SEP	7,7%	-7,0%	12,6%

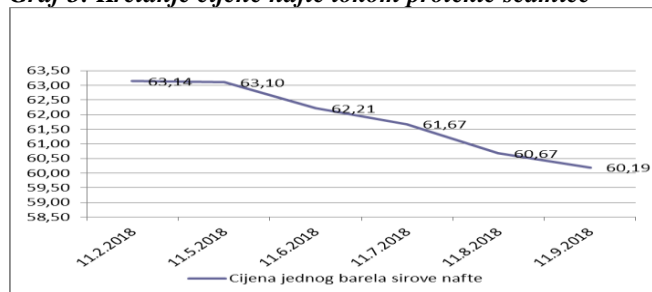
JPY je tokom protekle sedmice blago deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio neznatan rast s nivoa od 128,92 na nivo od 128,99. JPY deprecirao i u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio rast s nivoa od 113,20 na nivo od 113,83.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 63,14 USD (55,44 EUR). Cijena nafte je tokom protekle sedmice bilježila smanjenje na najniži nivo od marta tekuće godine. Dominantan faktor koji je uticao na ovakvo kretanje bile su informacije o rastu obima proizvodnje nafte u SAD na rekordno visok nivo od 11,6 miliona barela nafte na dnevnom nivou, kao i informacije o povećanju američkih zaliha nafte za 5,8 miliona barela na sedmičnom nivou. Posmatrano na mjesečnom nivou, cijena nafte je smanjena za oko 20% te je prema navodima pojedinih analitičara moguće njeno dalje smanjenje, jer je „utonula u zonu medvjeda“ (engl. bearish). Nakon aktivacije sankcija Iranu, učesnici na tržištu nafte su postali svjesni da izvoz nafte iz ove zemlje neće biti smanjen u mjeri u kojoj su očekivali, jer su pojedine zemlje dobile saglasnost od SAD da u periodu od narednih šest mjeseci nastave s uvozom nafte bez bojazni od toga da bi sankcije mogle biti uvedene i prema njima. Tokom protekle sedmice, na tržištu nafte su se pojavile i špekulacije o tome da bi zemlje članice OPEC-a i Rusija, tokom naredne godine mogle smanjiti obim proizvodnje nafte, kako bi spriječile ponovno povećanje ponude ovog energenta u odnosu na tražnju, što je i potvrđeno tokom proteklog vikenda. Saudijska Arabija je najavila da će od decembra smanjiti obim proizvodnje nafte za 500.000 barela. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 60,19 USD (53,10 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.232,89 USD (1.082,62 EUR). Početkom protekle sedmice cijena jedna fine unce zlata je bilježila blago smanjenje, jer su učesnici na tržištu bili u iščekivanju rezultata izbora koji su se u utorak održavali u SAD i signala sa sastanka FOMC-a. Tokom protekle sedmice objavljena je informacija o tome da se Venecuela obratila Bank of England s ciljem da u zemlju vrati oko 14 tona zlata, koje se trenutno čuvaju u trezoru ove centralne banke. Smatra se da je ovaj potez došao kao odgovor na nedavne sankcije SAD koje su usmjerene na poremećaje u izvozu zlata Južne Amerike. Tokom protekle sedmice objavljena je i informacija o tome da su investitori povećali ulaganje u ETF-ove, koji su vezani za ovaj plemeniti metal, na najviši nivo u posljednja tri mjeseca. Deprecijacija USD zabilježena tokom trgovanja u srijedu je uticala i na blagi rast cijene zlata. Međutim, tokom trgovanja u četvrtak zabilježena je aprecijacija USD, nakon objavljivanja rezultata sa sastanka FOMC-a, nakon kojeg je signalizirano da će ovo tijelo nastaviti s povećanjem referentne kamatne stope već na narednom, decembarskom sastanku. Rast tražnje za obveznicama SAD i drugih razvijenih zemalja je tokom trgovanja u petak uticao na značajno smanjenje cijene jedne fine unce zlata na najniži nivo u posljednjih skoro mjesec dana. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.209,65 (1.067,09 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

